

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Πειράζει που φρικάρω με το Instagram;

Το ακόλουθο (διασκευασμένο) κείμενο της Βίβιαν Στεργίου αντλήθηκε από τον διαδικτυακό ιστότοπο της Lifo στις 20.02. 2020 (ανάκτηση στις 14.10.2021).

Έχω έναν κανόνα: δεν ανοίγω ποτέ το Instagram¹ το πρωί. Η αποσπασματικότητα των εικόνων, η εναλλαγή των άσχετων πληροφοριών, οι «ό,τι να 'ναι» ειδοποιήσεις δημιουργούν στο μυαλό την ανάγκη να αναζητά το άσχετο και το αποσπασματικό όλη μέρα. Και επειδή το να μην μπορώ να συγκεντρωθώ είναι η κόλασή μου, δεν το διακινδυνεύω. Οτιδήποτε μπορεί να κάνει κανείς το πρωί, αντί γι' αυτή την εθελοντική δουλειά στο κινητό, να τρέξει έξω ή να χαζεύει τα αυγά να γίνονται ομελέτα, όλα, μα όλα νομίζω ότι τα προτιμώ απ' το Instagram.

Αντιστέκομαι στην παρόρμηση να κλικάρω πάνω σε ό,τι μου «πετάει». Κρατιέμαι ένα δευτερόλεπτο και ρωτάω: τι βλέπω τώρα; Και δεν είναι περίεργο να βλέπω γνωστούς μου να βγαίνουν βίντεο, ενώ τρώνε; Γιατί να δω το φαγητό τους; Δεν είναι κάτι πολύ προσωπικό; Μετά μου «πετάγονται» γνωστοί μου, γυμνοί ή ημίγυμνοι. Γιατί;

Μέσα στο Instagram κοιτάμε τα παρελθόντα των άλλων και σκεφτόμαστε το μέλλον μας με την αγωνία να το μετατρέψουμε γρήγορα σε παρελθόν: να πάω εκεί, να βγάλω φωτογραφία, να ανεβάσω. Με αυτοματοποιημένο σχεδόν τρόπο τραβάμε φωτογραφίες στις οποίες έχει πλέον πρόσβαση και η κουτσή Μαρία και φερόμαστε κάπως σαν να δουλεύουμε για την εφαρμογή. Δουλειά μας είναι να καταναλώνουμε γρήγορα γρήγορα το «τώρα» και να αφήνουμε πίσω μας εικόνες. Το Instagram με τις γυαλιστερές εικόνες από (πιθανόν ανύπαρκτα) τοπία και τέλεια σώματα αγαπά το παρελθόν, μισεί το «τώρα».

Δημιουργούμε «μνημόσυνα» στα περασμένα, αφού τα θυμόμαστε ως υπερβολικά καλά, με τεχνητό τρόπο (αυτό το κάνει και το fb², στο οποίο, σημειωτέον, ανήκει το Instagram). Δαγκωνόμαστε συνέχεια με νοσταλγία, μελαγχολία και τρομακτικές συνειδητοποιήσεις του στυλ «πέρασαν κιόλας 5 χρόνια απ' όταν ήμασταν εκεί». Παίρνουμε καρδούλες από ανθρώπους που έχουμε να δούμε αιώνες, έρχονται μηνύματα «σε βρήκα»

1 Instagram: δημοφιλές μέσο κοινωνικής δικτύωσης

2 Fb: συντομογραφία του facebook, δημοφιλούς μέσου κοινωνικής δικτύωσης

από άτομα που για κάποιον λόγο δεν θα 'θελες να σε βρουν, το «τώρα» παραδίνεται στο «τότε» του κινητού.

Όταν κοιτάς τα πάντα γύρω σου σαν να είναι το μάτι η μηχανή του iPhone, τα βλέπεις ήδη σαν φωτογραφίες. Σκέφτεσαι ήδη σε ένα ιδιότυπο μέλλον που βιάζεται να γίνει παρελθόν. Έτσι, η στιγμή βιώνεται απ' την εμφάνισή της ως φωτογραφία του εαυτού της, ως περασμένη. Ταυτόχρονα, όσα την περιβάλλουν γίνονται αδιάφορα, δεν βιώνονται καν, περνάνε και χάνονται χωρίς κανείς να τους δώσει σημασία, σβήνουν, καθώς ασχολείσαι με τη φωτογραφία σου και μασκαρεύεσαι, για να βγάλεις άλλη μία. Ο φυσικός κόσμος γίνεται ντεκόρ, δεν έρχεστε σε επαφή. Ως καταναλωτής εικόνων, θέλεις μόνο ν' αρπάξεις τη φωτογραφία σου.

Μπορούμε να απολαύσουμε τη στιγμή αν δεν την καταγράψουμε; Μπορούμε να δούμε όντως κάτι χωρίς να το βάλουμε αμέσως μέσα στο κινητό μας; Επεξεργαζόμαστε κι αλλιώς (π.χ. ήρεμα, σε ένα ήσυχο δωμάτιο, με απαλή μουσική) τις εμπειρίες μας ή μόνο με τα φίλτρα που ρίχνουμε στις στιγμιαίες καταγραφές τους; Καλές, κακές, στραβές, όμορφες, αυτές είναι οι στιγμές μας και είναι η ζωή μας. Πρέπει να τη δούμε και αλλιώς.

A3. Η κειμενογράφος επισημαίνει ότι οι χρήστες του Instagram έχουν διαρκώς την αγωνία να τραβάνε φωτογραφίες από την προσωπική τους ζωή, για να τις αναρτήσουν, συμπεριφέρονται δηλαδή «σαν να δουλεύουν για την εφαρμογή». Καταλήγει, μάλιστα, στο συμπέρασμα ότι γενικά οι χρήστες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης έχουν καταστήσει «καταναλωτές εικόνων», που δεν απολαμβάνουν το παρόν, αν δεν το φωτογραφίσουν. Σε επιστολή σου (200-250 λέξεων) προς την κειμενογράφο διατυπώνεις τη συμφωνία ή τη διαφωνία σου με τις απόψεις της, τεκμηριώνοντας τις θέσεις σου με παραδείγματα από την καθημερινή ζωή ή/και την προσωπική σου εμπειρία.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΝΙΚΟΣ ΜΑΝΤΖΙΟΣ

Εθελουσία έξοδος

Το ποίημα του Νίκου Μάντζιου προέρχεται από το βιβλίο του με τίτλο «Βλέπε οπισθόφυλλο» (εκδ. Απόπειρα, 2018).

Το μήνυμα που ακολουθεί δεν είναι κατάλληλο για όλους

Μένετε στη γραμμή με δική σας ευθύνη

Μέρα Μαγιού τρέχοντας έτους, ώρα πρωινή. Αρχή μηνύματος:

Ο θάνατος είναι σε αναμονή
Η ζωή προωθείται άνευ λόγου
Ο λίγος χρόνος που απομένει είναι οδυνηρός
Μπορώ να αγοράσω επιπλέον λεπτά κάνοντας ένα τσιγάρο
(κανείς δεν θα το αρνούταν σε έναν μελλοθάνατο ακόμα κι εδώ μέσα)
Παρακαλώ ξαναπροσπαθήστε, όχι αργότερα αλλά τώρα!
Για την καλύτερη εξυπηρέτηση όλων, σας ικετεύω τραβήξτε την μπρίζα
Μετά τον χαρακτηριστικό ήχο του μόνιτορ, κλάψτε ελεύθερα. Μα όχι τώρα
Τώρα είμαι κατειλημμένος από φόβο
Παρακαλώ μην περιμένετε
Η αξιοπρέπεια εξαντλείται

*Η συσκευή είναι απενεργοποιημένη
Ο συνδρομητής που καλείτε, απολυτρώθηκε
Η σύνδεση μαζί του δεν είναι πλέον εφικτή
Μέρα Μαγικού τρέχοντος έτους, ώρα πρωινή. Τέλος μηνύματος*

(Το μήνυμα αποσιωπήθηκε.)

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Το ποιητικό υποκείμενο σταματά οριστικά και με τη θέλησή του την ηλεκτρονική επικοινωνία. Ποια χαρακτηριστικά αυτού του τύπου επικοινωνίας παρουσιάζει; Γιατί, κατά τη γνώμη σου, αποφασίζει να «τραβήξει την μπρίζα», να διακόψει την επαφή του με τον ψηφιακό κόσμο και να επιστρέψει στον πραγματικό κόσμο;

ή

2. Να γράψεις ένα δικό σου κείμενο (πεζό ή ποιητικό) με αφορμή την ακόλουθη φράση του ποιήματος: «...σας ικετεύω τραβήξτε την μπρίζα». Μπορείς να την αξιοποιήσεις όπως και όπου επιθυμείς (στον τίτλο ή στο υπόλοιπο κείμενο).

Μονάδες 25